

Studenti pro Jihomoravský kraj 2011

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě,
krajině a environmentálně příznivém životním stylu

Studenti pro Jihomoravský kraj 2011

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě,
krajině a environmentálně příznivém životním stylu

Jan Trávníček (ed.)

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání
Brno 2011

Studenti pro Jihomoravský kraj 2011

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě, krajině
a environmentálně příznivém životním stylu

© Jan Trávníček (ed.), 2011

© Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 2011

Vydáno u příležitosti konference studentských prací, pořádané Jihomoravským krajem, 2011

ISBN 978-80-87604-00-7

Když jsme s kolegy promýšleli koncepci sborníku, který právě držíte v rukou či otevíráte v kyberprostoru, opírali jsme své návrhy o osmiletou tradici spolupráce Jihomoravského kraje a Ekologického institutu Veronica. Soutěž bakalářských a diplomových prací se vztahem k životnímu prostředí a ekologii v Jihomoravském kraji se postupně zařadila mezi všeobecně známé a uznávané události, které svým významem přesahují administrativně vymezenou jižní Moravu. Důkazem je i účast studentů z mimobrněnských univerzit, letos konkrétně z Univerzity Karlovy a z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Celkem oslovil letošní ročník studenty třinácti fakult pěti vysokých škol. Jeho kvalitou není jen absolutní počet 31 účastníků, ale i diverzita jejich zaměření, teoretického rámce prací, použitých metod a dosažených výsledků.

Renomé soutěže potvrzuje i ochota více než 20 odborníků přijmout roli soutěžních hodnotitelů tohoto pestrého souboru prací. Téměř polovinu přihlášených textů hodnotitelé označili za přínosné a excellentní, a připravili tak krušné chvíle členům hodnotící komise, složené z širokého spektra akademiků, zástupců z praxe i z neziskového sektoru, která z doporučených prací vybírala vítěze. Právě vysoká úroveň přihlášených textů nás vedla k udělení dvou třetích míst a zvláštní Ceny Lipky v kategorii diplomových prací.

Díky záštitě Jihomoravského kraje se každoročně setkáváme v reprezentativních prostorách krajského úřadu na Žerotínově náměstí na konferenci spojené s vyhlášením výsledků soutěže. Účastníci zde navazují mezioborové kontakty a sbírají zkušenosti při diskuzi s pracovníky státní správy i samosprávy, s akademiky i se zástupci soukromého a neziskového sektoru. Prostřednictvím tohoto sborníku, který vydává Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, také mnozí z nich získávají svůj první publikační záznam.

Děkujeme všem spolupracovníkům, kteří přispěli ke zdárnému průběhu letošní soutěže. Se studenty i se všemi příznivci se rádi setkáme i v příštích letech.

RNDr. Jan Trávníček
editor

Jihomoravský kraj je regionem, v němž má ekologická výchova dlouholetou tradici. Její průkopníci začínali před několika desítkami let (tak jako všude jinde) péčí o přírodu, a hlavně jejím nikdy nekončícím úklidem. Teprve postupně přicházeli na to, že pouhá likvidace následků nikam nevede a že mnohem smysluplnější a účelnější je předcházet problémům výchovou.

V důsledku plnění příslušných usnesení vlády, která ukládají ředitelům krajských úřadů podporovat Státní program EVVO v obvodu své působnosti ve spolupráci se školami, středisky ekologické výchovy a dalšími organizacemi a zařízeními zabývajícími se environmentálním vzděláváním, výchovou a osvětou (dále EVVO), se Jihomoravskému kraji podařilo zpracovat první ucelenou koncepci, jejíž součástí je Akční plán. Koncepce platné v období 2002–2010 vytvářel ve velmi úzké spolupráci se zpracovatelem a řadou jihomoravských organizací. V současné době má Jihomoravský kraj koncepci EVVO platnou do roku 2020.

V souladu s Akčním plánem pak probíhá každoročně realizace konkrétních projektů EVVO, např. vydávání jarního a podzimního čísla Jihomoravských ekolistů (ekozpravodaje JMK), osvětových akcí ke Dni Země, poskytování dotací pro NNO a také každoroční pořádání soutěže diplomových a bakalářských prací s environmentální tematikou. Studentské absolventské práce podněcují zájem odborné i laické veřejnosti o problematiku životního prostředí v Jihomoravském kraji.

Aktuální informacenejen o EVVO, včetně všech koncepčních materiálů OŽP, naleznete na našem Ekoportálu <http://www.kr-jihomoravsky.cz/menu660.htm>.

Ing. Bc. Anna Hubáčková
vedoucí Odboru životního prostředí KrÚ JMK

Výsledky IX. ročníku soutěže

Letošní sborník přináší anotace všech přihlášených prací, rozdělené na kategorii bakalářských a diplomových prací. Celkem bylo peněžními i věcnými cenami oceněno 8 studentů. Udělení dvou třetích míst a Ceny Lipky odráží vysokou kvalitu a vyrovnanost přihlášených prací.

V kategorii bakalářských prací soutěžilo 12 studentek a studentů a první tři místa obsadily:

1. Bc. Veronika Tomanová (str. 18)
2. Bc. Eva Krásenská (str. 15)
3. Bc. Jitka Filemonová (str. 11)

V kategorii diplomových prací soutěžilo 19 studentek a studentů, z nichž byli oceněni:

1. Ing. arch. Jiří Šerek (str. 32)
2. Mgr. Jana Šlancarová (str. 36)
3. Mgr. Martina Sojneková (str. 37)
Mgr. Jan Labohý (str. 27)

Cena Lipky: Mgr. Gabriela Hájková (str. 21)

Ceny letošním výhercům předal náměstek hejtmana Jihomoravského kraje Mgr. Ivo Polák na tradiční studentské konferenci, která se 23. listopadu 2011 uskutečnila v budově Krajského úřadu Jihomoravského kraje v Brně. Oceněným studentům blahopřejeme!

Vybraní účastníci budou moci publikovat v časopisech Veronica a Sedmá generace.

Obsah

Bakalářské práce

Bc. Zdeňka Ambrožová	8
Možnosti ochrany proti hlavním chorobám a škůdcům u révy vinné v podmínkách biologického vinohradnictví	
Bc. Lenka Babáčková.	9
Podmínky chovu živočichů na základních školách v ČR	
Bc. Ivana Bláhová	10
Pohádka v ekologické výchově v mateřské škole	
Bc. Jitka Filemonová	11
Environmentální koncepce „Cradle to Cradle“ při vývoji produktu – nábytku	
Bc. Žaneta Gregorová	12
Jihomoravští biovinaři: Motivace výrobců biovin a bariéry rozvoje biovinařství	
Bc. Martin Hemza.	13
Analýza teplotních poměrů toku Skáňovka na území Mikulčického luhu	
Bc. Pavlína Kadaňková.	14
Přírodní charakteristika lokality Velký kopec v k. ú. Horní Dubňany	
Bc. Eva Krásenská	15
Využití chorotypů v biogeografickém členění České republiky na příkladu hnízdících ptáků	
Bc. Martin Malimánek	16
Informatika v životním prostředí. Myslivecká zařízení v geografickém informačním systému pro státní správu	
Bc. Aneta Pavlů	17
Výskyt zvláště chráněných druhů rostlin v porostu Hašova svatyně a blízkém okolí na ŠLP Křtiny	
Bc. Veronika Tomanová	18
Návrh managementu floristicky významných lokalit v okolí obce Ústup	
Bc. Zuzana Vašourková	19
Hodnocení současného stavu PP Šiberná u Kuřimi	

Diplomové práce

Ing. Jan Brzobohatý	20
Výskyt těžkých kovů v blízkosti dopravních komunikací v Brně	
Mgr. Gabriela Hájková	21
Ekologie, ochrana a environmentální problematika v Brně v 2. pol. 80. let 20. století	
Mgr. et Mgr. Kateřina Hošková.	22
Analýza sporu o zrušení zahrádkářských kolonií v centru Brna	

Ing. Lukáš Chladil	23
Biodiverzita vybraných bioindikačních skupin bezzobratlých v oblasti Holáseckých jezer	
Ing. Markéta Kalová	24
Možnosti využití bráněnky <i>Hermetia illucens</i> pro zpracování biologických odpadů	
Ing. Veronika Kasalová	25
Změny krajinné struktury a jejich příčiny	
Ing. Nela Kubátková	26
Analýza sacharidů a markerů spalování dřeva v atmosférických aerosolech	
Mgr. Jan Labohý	27
Environmentální politika a klimatické politiky evropských měst: Případová studie Úmluvy starostů a primátorů	
Mgr. Ing. Kristýna Novotná	28
Ekologická lokalizace v malých městech Jihomoravského kraje: případová studie vybraných ekonomických subjektů	
Ing. Lucie Novotná	29
Výskyt a druhové zastoupení řádu brouci (Coleoptera) ve vápencovém lomu a vyhodnocení okrajového efektu	
Ing. Bc. Anna Pořízková	30
Geoparky – nástroj udržitelného rozvoje cestovního ruchu (případová studie Moravský kras)	
Mgr. Aleš Procházka	31
Ekologické a environmentální znalosti žáků základních škol	
Ing. arch. Jiří Šerek	32
Voda ve veřejném prostoru Starého Brna	
Mgr. Jan Skalík	33
Čím poslanci zelenají? Faktory ovlivňující politiku životního prostředí	
Ing. Veronika Sklenářová	34
Aplikace původních dřevěných okenních rámu do tvorby nových produktů úložného a odkládacího nábytku	
Mgr. Milan Skoupý	35
Krajinný ráz údolí řeky Loučky a jeho proměny	
Mgr. Jana Šlancarová	36
Vliv heterogenity krajiny na složení lokálních společenstev: Motýli ve stepních rezervacích jižní Moravy	
Mgr. Martina Sojneková	37
Sekundární sukcese na opuštěných polích v pahorkatině jižní Moravy	
Mgr. Jana Unčovská	38
Bio-bedýnky versus bio-košíky: charakteristiky spotřebitelů biopotravin	

Bc. Zdeňka Ambrožová

Ústav vinohradnictví a vinařství, Zahradnická fakulta v Lednici, Mendelova univerzita v Brně

Možnosti ochrany proti hlavním chorobám a škůdcům u révy vinné v podmínkách biologického vinohradnictví

Používání biologických prostředků ochrany rostlin vytváří jeden z významných předpokladů k opětovné harmonizaci narušených ekosystémů, jejich okolí a celé naší krajiny. Cílem této práce bylo soustředit informace z různých zdrojů a doporučit biologickou ochranu révy vinné. Práce uvádí nejvýznamnější choroby a škůdce révy vinné a podává informace o jejich bionomii, jakož i o preventivních a přímých ochranných opatřeních. V jednotlivých kapitolách jsou výstižně popsány jak prostředky, které dnes máme v ekologickém vinohradnictví k dispozici, tak komplexní preventivní ochranná opatření.

V dnešní době dochází k úplnému vyřazení aplikací insekticidů z vinic, a to zavedením metody matení samců škodlivých obalečů. V práci uvedené nové metody mají dlouhodobě pozitivní efekt na produkci zdravých hroznů, které je možno nechat bez výrazných ztrát dozrát ve vinici až do podzimu.

Současně se v několika podnicích rozbíhá ověřování systému fungicidní ochrany založené na přípravných povolených v biologickém vinohradnictví.

Uvedené změny tvoří významný předpoklad k produkci kvalitních hroznů na výrobu vína.

Z. Ambrozova@seznam.cz

AMBROŽOVÁ, Z. *Možnosti ochrany proti hlavním chorobám a škůdcům u révy vinné v podmínkách biologického vinohradnictví.* Lednice: Mendelova univerzita v Brně. Zahradnická fakulta. Ústav vinohradnictví a vinařství, 2011. 45 s., 15 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Pavel Pavloušek, Ph.D.

Bc. Lenka Babáčková

Katedra biologie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita

Podmínky chovu živočichů na základních školách v ČR

Odcizování se přírodě, změna životního stylu, vyšší nároky ve škole, nedostatek pohybu v přírodě, to vše je dle vedoucí Centra environmentálního vzdělávání na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, Mgr. Kateřiny Jančaříkové, Ph.D., zdrojem stresu, který děti zažívají. Cílem bakalářské práce bylo přinést vhled do základních podmínek chovu živočichů na základních školách v ČR. Jelikož je problematika komplexní, byly vytyčeny oblasti, kterými se bakalářská práce zabývá (právní dokumentace, podmínky na školách, učitel a modelový živočich).

Teoretická část se koncentruje na informace o chovu zvířat na ZŠ. Věnuje se především právním předpisům. Poukazuje na současný fenomén odcizování se přírodě, alergie a zoofobie. V teoretické části nalezneme vymezení klíčových pojmů a charakteristiku modelového živočicha vhodného pro žáky ZŠ, včetně seznamu modelových živočichů, který byl konzultován s odborníky.

V praktické části práce je charakterizováno prostředí dvou modelových škol, kde mají chovy zavedeny (ZŠ Brno, Arménská a ZŠ Karla IV., Nový Bydžov), a metodika průzkumu. Do výsledků bakalářské práce byly zahrnuty zkušenosti s chovy živočichů v zahraničí, pozorování chovů živočichů na modelových školách, výsledky průzkumu studentů PdF MU a návrh modelových živočichů pro ZŠ. Oblíbenými živočichy jsou „domácí mazlíčci“, jako psi, kočky a drobní hlodavci. Pomocí výsledků průzkumu se předpoklad o neoblíbenosti plazů, obojživelníků a pavouků potvrdil.

Ačkoli stát nenastolil konkrétní podmínky pro chov živočichů na základních školách a péče o zvířata vyžaduje určité finance a čas, jakož i zapálení pedagogů, považujeme zavedení chovu živočichů za velmi prospěšné, v pedagogické praxi uskutečnitelné.

lenka.babackova@lipka.cz

BABÁČKOVÁ, L. *Podmínky chovu živočichů na základních školách v ČR.* Brno: Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra biologie, 2011. 94 s., 7 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Ing. Helena Jedničková, Ph.D.

Bc. Ivana Bláhová

Katedra primární pedagogiky, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita

Pohádka v ekologické výchově v mateřské škole

Bakalářská práce pojednává o zvláštностech ekologické výchovy v mateřské škole. Uvádí prostředky výchovy a jejich aplikaci v ekologické výchově. Zvláštní pozornost věnuje školním přírodním zahradám jako specifickému místu pro zábavu dětí předškolního věku. Tyto zahrady se mohou stát přírodní a přirozenou učebnou pro ekologickou výchovu.

V praktické části jsou uvedeny možnosti využití klasických pohádek při utváření vztahu k životnímu prostředí, zejména k přírodě. Ve svých programech jsem využila přednosti pohádky, která má pro předškolní děti nezastupitelné místo.

Ekologické téma vložené do pohádky, kterou děti znají, překvapí. Děti pak nový poučný prvek v pohádce prožívají a chtějí pohádkovým bytostem pomoci najít řešení. To jim umožňují zvolené metody a formy, které jsou v programu nabídnuty. Jde o vypravování, dramatizaci, rozhovor, řešení modelových situací, praktické a výtvarné činnosti, didaktické a pohybové hry, básničky, písničky, pracovní listy apod. Tyto aktivity souvisejí s pohádkou nebo s ekologickým tématem a umožňují dětem různé využití.

Cílem práce bylo vypracovat ekologické programy, jež jsou kompletní, aby zahrnovaly aktivity, které rozvíjejí všechny typy inteligence. V mé praxi učitelky mateřské školy jsou ověřeny.

ivana.blahova@seznam.cz

Bc. Jitka Filemonová

Ústav nábytku, designu a bydlení, Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Environmentální koncepce „Cradle to Cradle“ při vývoji produktu – nábytku

V současnosti je problematika environmentálních aspektů produkce stále více aktuálnější a právě design je klíčovou fází vývoje produktu. Tato práce se zabývá jednou z podob tzv. ekodesignu, jehož cílem je minimalizovat negativní dopady na životní prostředí.

Obsahem první části práce je přehled vývoje environmentálních opatření v oblasti průmyslu (zejména nábytku a interiérových doplňků) od průmyslové revoluce po současnost. Na tento přehled navazuje stěžejní část práce, koncepce „Od kolébky do kolébky“ (angl. Cradle to Cradle), která se snaží napodobit cyklické přírodní procesy a využít je ve výrobě, kde by tak neměl vznikat žádný odpad. Představuje alternativu k dosavadnímu lineárnímu modelu výroby – tzv. „od kolébky do hrobu“. V další části jsou uvedeny aplikace tohoto modelu, ukázky jednotlivých kusů nábytku a materiálů používaných v nábytkářském průmyslu. V závěrečné části je tato koncepce hodnocena z několika hledisek, ze kterých vyplývá, že jde o velice komplexní přístup, jenž vyžaduje další výzkum v oblasti materiálů a technologických postupů a změnu přístupu ze strany výrobců, designérů i samotných spotřebitelů, aby mohl být uplatněn v širším měřítku.

filosh@seznam.cz

FILEMONOVÁ, J. *Environmentální koncepce „Cradle to Cradle“ při vývoji produktu – nábytku*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. Lesnická a dřevařská fakulta. Ústav nábytku, designu a bydlení, 2011. 57 s., 1 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Ing. Milan Šimek, Ph.D.

Bc. Žaneta Gregorová

Katedra environmentálních studií, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Jihomoravští biovinaři: Motivace výrobců biovín a bariéry rozvoje biovinařství

Práce se zabývá ekologickým vinohradnictvím a vinařstvím na území jižní Moravy. První část je zaměřena na představení celkové problematiky ekologického vinařství, s nímž by měl být každý biovinař seznámen. Ukazuje, že vinařství vždy významně utvářelo krajinu jižní Moravy a je také významným činitelem při rozvoji celé jihomoravské kultury, která je s pěstováním a konzumací vína neodmyslitelně spjata. Snaha ekologických vinařů se nesoustřeďuje jen na výnos, významné je také zachování biodiverzity na vinici a v jejím okolí a vnímavost vinaře k přírodě a přírodním procesům. Ve druhé části se autorka zabývá motivacemi ekologicky hospodařících vinařů. Pracuje zde s analýzou hloubkových rozhovorů se šesti zástupci biovinařů jižní Moravy. Cílem je zjistit, proč se někteří vinaři rozhodnou pěstovat a vyrábět víno v ekologickém režimu. Autorka se také snaží o identifikaci překážek dalšího rozvoje biovinařství na jižní Moravě, jež by mohly pomoci dalším zemědělcům, kteří o bioprodukcii uvažují. Práce se zabývá aktivitou, která má významný vliv na utváření krajiny a která zažívá v poslední době na jižní Moravě z hlediska obdělávané půdy i počtu biovinařů významný růst.

333247@mail.muni.cz

GREGOROVÁ, Ž. *Jihomoravští biovinaři: Motivace výrobců biovín a bariéry rozvoje biovinařství*. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra environmentálních studií, 2011. 56 s., 20 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Pavel Klvač.

Bc. Martin Hemza

Ústav ekologie lesa, Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Analýza teplotních poměrů toku Skářovka na území Mikulčického luhu

Cílem bakalářské práce je analýza příčin teplotních anomálií ve vodním toku Skářovka a posouzení ekologického rizika dopadů změn teplotních poměrů vody na vznik a šíření potenciálu alochtonního areálu hydrobiontů.

Během terénních měření byly zjištěny neobvykle vysoké hodnoty teploty vody s ročním průměrem 17,9 °C. Jako příčina byla lokalizována elektrárna Hodonín, která vodu používá na průtočné chlazení. Voda může být ohřívána až o 12 °C, roční průměr je 8,5 °C. Při zpracování práce nám vedení elektrárny vycházelo vstříc a poskytlo nám mnoho cenných dat.

Ze zjištěných skutečností vyplynulo, že abnormálně teplé vody mohou být útočištěm některých druhů mikroorganismů. Z dostupných pramenů bylo vyvozeno, že zde mohou být přítomni prvoci *Plasmodium vivax*, způsobující malárii, a viry West Nile, které jsou původcem západonilské horečky. Jejich výskyt nebyl ovšem potvrzen rozbořem. Z informací získaných studiem problematiky jsem nabyl názoru, že v celkovém kontextu je tok Teplého járku pro ekosystém lužního lesa prospěšný, především díky jeho zavlažovací funkci, která pomáhá zabránit chřadnutí biotopu lužního lesa, a možnosti přezimování vodního ptactva, neboť tok Skářovky nezamrzá ani v největších mrazech.

xhemza@node.mendelu.cz

HEMZA, M. *Analýza teplotních poměrů toku Skářovka na území Mikulčického luhu*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. Lesnická a dřevařská fakulta. Ústav ekologie lesa, 2011. 60 s. Vedoucí bakalářské práce RNDr. Pavel Hadaš, Ph.D.

Bc. Pavlína Kadaňková

Ústav aplikované a krajinné ekologie, Agronomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Přírodní charakteristika lokality Velký kopec v k. ú. Horní Dubňany

Velký kopec v k.ú. Horní Dubňany (26,7 ha) je významná lokalita s výskytem acidofilních suchých trávníků a silně ohrožených druhů rostlin. Bakalářská práce se věnuje flóře a fauně a také historickému vývoji řešeného území. V neposlední řadě se zabývá provedenými managementovými zásahy s cílem záchrany rostlinných druhů zvláště chráněných nebo druhů červeného seznamu. Velký kopec je v současnosti navržen na registraci jako významný krajinný prvek.

Na Velkém kopci se nacházejí vzácné teplomilné rostliny a také méně obvyklé druhy trav. Vegetace je zde v současnosti ohrožována negativní sukcesí v podobě opětovného zarůstání růží šípkovou. Řešená lokalita se vyznačuje bohatou entomofaunou.

Jde o momentálně velmi zanedbanou lokalitu s výskytem expanzivních druhů rostlin, kterou lze zachovat pouze s využitím pastvy zvířat. Tuto starou pastvinu rozkládající se na kopci ovlivňoval po staletí svým hospodařením člověk a utvářel její vzhled až do dnešní doby. Vegetační pokryv na zkoumaném území byl po staletí ovlivňován lidskými zásahy. Člověk na toto území působil především pastvou zvířat pravděpodobně již od neolitu.

macek.lhanice@seznam.cz

KADAŇKOVÁ, P. *Přírodní charakteristika lokality Velký kopec v k. ú. Horní Dubňany*. Brno: Mendelova Univerzita v Brně. Agronomická fakulta. Ústav aplikované a krajinné ekologie, 2011. 67 s., 21 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Dr. Jaroslav Knotek, Ph.D.

Bc. Eva Krásenská

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Využití chorotypů v biogeografickém členění České republiky na příkladu hnízdících ptáků

Předkládaná práce pojednává o chorotypech – skupinách druhů s podobným rozšířením – dravců (*Accipitriformes*) a sov (*Strigiformes*) hnízdících v ČR. Cílem práce je odpovědět na tři otázky: existují chorotypy dravců a sov hnízdících v České republice? Jaké jsou společné charakteristiky druhů náležejících do stejného chorotypu? Jak je možné využít chorotypy v biogeografickém členění České republiky?

Pro data popisující přítomnost, či nepřítomnost 24 druhů v kvadrátech na území ČR o velikosti 10' zeměpisné délky a 6' zeměpisné šířky, vyznačených geografickými souřadnicemi, byl použit Baroni-Urbaniho & Buserův index podobnosti a následně klasifikační metoda UPGMA.

Tak byly získány 4 chorotypy, v nichž je celkem zahrnuto 15 druhů. Areál chorotypu 1 pokrývá celou ČR, areál chorotypu 2 má těžiště ve východní části republiky, areál chorotypu 3 zasahuje především vyšší polohy a chorotyp 4 je tvořen druhy, které mají v ČR západní hranici areálu. V biogeografickém členění ČR by bylo možné využít tyto chorotypy na úrovni vyšších biogeografických jednotek, například podprovincií.

Přínos této práce spočívá v otevření nového směru biogeografického výzkumu v ČR.

324389@mail.muni.cz

KRÁSENSKÁ, E. *Využití chorotypů v biogeografickém členění České republiky na příkladu hnízdících ptáků*. Brno: Masarykova univerzita. Přírodovědecká fakulta. Geografický ústav, 2011. 66 s., 15 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce RNDr. Martin Culek, Ph.D.

Bc. Martin Malimánek

Ústav Informatiky, Fakulta podnikatelská, Vysoké učení technické v Brně

Informatika v životním prostředí. Myslivecká zařízení v geografickém informačním systému pro státní správu

Bakalářská práce se zabývá sestavením elektronických mapových podkladů pro myslivecká zařízení v oblasti Rosice a vytvořením statistiky o stavu počtu zvěře, na jejímž základě proběhnou doporučení o rozmístění, zrušení nebo vytvoření jiných mysliveckých zařízení, případně jiná doporučení, které si stanoví životní odbor města Rosice. Tato práce také bude moci posloužit pro navázání příbuzných projektů o myslivosti.

Do teoretických východisek jsou prvně zařazeny nástroje a systémy pro statistiku. Jedná se o software Maple od kanadské společnosti Maplesoft Inc. (*maplesoft.com*) a dále je stručně popsána regresní analýza pro sledování dané problematiky a také regresní přímka, která je využita v daných grafech teoretické části práce, kde je pro určení regresní přímky použita metoda nejmenších čtverců.

V základních pojmech jsou vymezeny pojmy pro řešení praktické části ohledně mapových podkladů. V této části je popsán systém GPS, počítačové aplikace JanMap a ArcReader. JanMap software slouží nejen pro prohlížení map, ale také pro tvorbu mapových podkladů. ArcReader je software pro prohlížení a sdílení map od společnosti ESRI Inc.

V teoretické části je rovněž popsána obecně kartografie. Jedná o seznámení s mapou a jejím významu. Dále jsou popsány geoportály, kterých bylo potřeba pro vytvoření mapových podkladů a splnění cíle práce (CENIA a ÚHÚL).

V praktické části je vytvořen popis postupu, jak pracovat při tvorbě mapových podkladů, a na závěr grafické zobrazení o počtu úhynu, odstřelu a sčítání zvěře a pro jednotlivý druh zvěře graf o počtu zvěře, proložený regresivní přímkou.

malimanekm@seznam.cz

MALIMÁNEK, M. *Informatika v životním prostředí. Myslivecká zařízení v geografickém informačním systému pro státní správu.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta podnikatelská. Ústav Informatiky, 2011. 76 s. Vedoucí bakalářské práce RNDr. Zuzana Chvátalová, Ph.D.

Bc. Aneta Pavlů

Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, Lesnická a dřevařská fakulta,
Mendelova univerzita v Brně

Výskyt zvláště chráněných druhů rostlin v porostu Hašova svatyně a blízkém okolí na ŠLP Křtiny

Cílem práce bylo podrobně prozkoumat současný stav ohrožených druhů rostlin z čeledi Orchidaceae v porostu zvaném Hašova svatyně a v lesním oddělení 152C na ŠLP Křtiny, do kterého tento porost patří, a zároveň zhodnotit závislost výskytu těchto druhů především na druhové skladbě lesních porostů.

Území bylo zkoumáno v jarních a letních měsících roku 2010. Místa výskytu ohrožených druhů rostlin byla zaměřena GPS přístrojem Trimble Juno ST. Měření byla následně zpracována pomocí softwaru ArcGIS 10 do podoby map. Celá lokalita byla také podrobně floristicky prozkoumána a byl vyhotoven soupis druhů a fytoocenologické snímky z vybraných ploch.

Na zkoumané lokalitě bylo nalezeno celkem 129 jedinců rostlin z čeledi Orchidaceae, konkrétně okrotice červená (*Cephalanthera rubra*), okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*), okrotice dlouholistá (*Cephalanthera longifolia*) a hlištník hnízdák (*Neottia nidus-avis*). Většina rostlin byla nalezena v mírně rozvolněných porostech s přírodě blízkou druhovou skladbou, tedy s bukem a habrem. V Hašově porostu nebyl nalezen žádný druh čeledi Orchidaceae. Jedním z důvodů může být přítomnost modřínu v porostu, který opadem okyseluje půdu.

Výskyt druhů z čeledi Orchidaceae je možno dále sledovat pomocí již zaznamenaných míst výskytu z roku 2010 a dále hodnotit mimo jiné i vliv lesního hospodářství na populace těchto druhů. Pro zachování ohrožených druhů rostlin na zkoumaném stanovišti je nutné hospodařit přírodě blízkým způsobem, tedy področně, kdy je maximálně využíváno přirozené obnovy dřevin, především buku, a nepůvodní jehličnaté dřeviny vysazovat pouze jako příměs porostů.

anetapavlu@seznam.cz

PAVLŮ, A. *Výskyt zvláště chráněných druhů rostlin v porostu Hašova svatyně a blízkém okolí na ŠLP Křtiny*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. Lesnická a dřevařská fakulta. Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, 2011. 55 s., 25 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Ing. Petr Jelínek, Ph.D.

Bc. Veronika Tomanová

Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, Zahradnická fakulta v Lednici,
Mendelova univerzita v Brně

Návrh managementu floristicky významných lokalit v okolí obce Ústup

Cílem této bakalářské práce bylo provést v zemědělsky využívané krajině na rozloze 2300 ha okolo obce Ústup terénní průzkum a nalézt floristicky významné lokality s výskytem chráněných druhů. Jednotlivé lokality byly zaznamenány do mapových podkladů (pomocí programu ArcMap) a byl pro ně navržen vhodný management, který by vedl k zachování či rozrůstání populací těchto rostlin.

Na území byl proveden i soupis všech nalezených rostlinných druhů (51 dřevin, 6 lišejníků a mechorostů a 289 bylin). Většina vzácných rostlin se nachází v lučních a lesních biotopech, a to zejména na místech nevhodných pro udržování strojní technikou. U těchto biotopů proto často dochází k zarůstání expanzivními druhy rostlin. Aby nedocházelo k dalšímu úbytku chráněných druhů, je nutné o tyto lokality pečovat a nepůvodní, invazní druhy potlačovat.

Důležitým faktorem při plánování managementu jsou sami lidé. Proto byl proveden v okolních obcích dotazník, který zodpovědělo 100 lidí. Z něho vyplývá, že většina zde žijících obyvatel si myslí, že je o rostliny v krajině nedostatečně pečováno. Ale také sami lidé nejsou ochotni věnovat čas a energii tomu, aby se tyto rostliny do naší krajiny opět vrátily.

vvtomanova@seznam.cz

TOMANOVÁ, V. *Návrh managementu floristicky významných lokalit v okolí obce Ústup.* Lednice: Mendelova univerzita v Brně. Zahradnická fakulta v Lednici. Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, 2011. 102 s., 58 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Ing. Michal Friedl.

Bc. Zuzana Vašourková

Ústav tvorby a ochrany krajiny, Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Hodnocení současného stavu PP Šiberná u Kuřimi

Práce hodnotí současný stav přírodní památky Šiberná, což je široce klenutý hřbet s porostem dubové pařeziny, převedeným na nepravou kmenovinu. Vyskytují se zde vzácné a ohrožené (hlavně teplomilné) druhy bylin a dřevin. Společenstva, která zde vznikla, jsou výsledkem dřívějšího hospodaření.

Práce popisuje širší územní vztahy lokality a zpracovává informace týkající se historie území, jeho využívání, ochrany přírody a managementu maloplošných chráněných území.

Byla určena hlavní skupina typu geobiocénu geobiocenologického klasifikačního systému lipové bukové doubravy (2 BD 3). Území bylo rozděleno do segmentů s přibližně stejnou strukturou a druhovým složením porostu a jednotnými ekologickými podmínkami, které jsou podrobněji popsány. Mezi nejzávažnější problémy patří vysoký stav zvěře, nežádoucí rozšiřování netýkavky malokvěté, lipnice hajní a lípy srdčité. Dosavadní péče o území je hodnocena pozitivně, ale je nedostačující. Je třeba radikálněji odstraňovat lípu a zlepšit světelné podmínky probírkou, případně vytvořením světlin.

Studie byla zpracována takovým způsobem, aby mohla posloužit jako podklad pro plán péče.

zuza007@seznam.cz

Ing. Jan Brzobohatý

Ústav chemie a technologie ochrany životního prostředí, Fakulta chemická,
Vysoké učení technické v Brně

Výskyt těžkých kovů v blízkosti dopravních komunikací v Brně

Diplomová práce se zabývá zhodnocením výskytů rizikových kovů v půdách v okolí dopravních komunikací na území města Brna. Pro odběr vzorků bylo vybráno dvacet pět odběrových lokalit v blízkosti pozemních komunikací, které byly následně rozděleny do pěti skupin v závislosti na dopravním zatížení komunikací. Mohl tak být porovnán vliv dopravního zatížení na kontaminaci půd rizikovými kovy.

Odběry vzorků půd probíhaly ve dvou obdobích (říjen 2010 a leden 2011). U vzorků půd bylo stanoveno pH a obsah sušiny (gravimetrickou metodou). Z půdních extraktů pak byly stanoveny koncentrace rizikových kovů (Cd, Hg, Pb, Zn, Cu, Ni) s využitím instrumentálních metod atomové absorpční spektrometrie. Olovo, měď, nikl a zinek byly stanoveny atomovou absorpční spektrometrií s plamenovou atomizací (F-AAS), kadmium atomovou absorpční spektrometrií s elektrotermickou atomizací (ET-AAS) a rtuť byla stanovena instrumentací AMA 254.

Jedním z hlavních přínosů práce je hodnocení kontaminace skupin půd dle dopravního zatížení v závislosti na integrovaném indexu znečištění (IPI), které klasifikovalo půdy na území města Brna jako mírně znečištěné.

brzobohaty.jan@centrum.cz

BRZOBOHATÝ, J. *Výskyt těžkých kovů v blízkosti dopravních komunikací v Brně.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta chemická. Ústav chemie a technologie ochrany životního prostředí, 2011. 88 s. Vedoucí diplomové práce Mgr. Helena Doležalová Weissmannová, Ph.D.

Mgr. Gabriela Hájková

Historický ústav, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Ekologie, ochranáři a environmentální problematika v Brně v 2. pol. 80. let 20. století

Práce sleduje fenomén cesty k listopadu 1989 a snaží se postihnout, jakou roli během ní měli ekologové, ochránci přírody a environmentalisté. V práci je využito metody orální historie, studia archivních materiálů a dobového tisku. Výzkum je zaměřen na dění v Brně a mapuje aktivity především Českého svazu ochránců přírody a Hnutí Brontosaurus. Stěžejní částí je popis brněnských kauz s environmentálním přesahem (stavba Hybešova pomníku v Lužánkách, plánovaná výstavba tzv. rychlé tramvaje, plánovaná výstavba tzv. pražské radiály) a popis brněnských fór.

Na případech jednotlivých kauz vysvětluje přínos tohoto „zeleného“ proudu při znovuoživení občanské společnosti v době před listopadem 1989. Všechny kauzy znamenaly zaktivizování veřejného mínění a tzv. šedé zóny končícího režimu a vykrystalizovaly ve formu brněnských fór, která znamenala prakticky legální platformu pro občanskou diskuzi, jež překračovala původní ochranářské náměty do politiky. V době listopadu 1989 se tato fóra přirozeně přetvořila v Občanské fórum a ekologické, resp. environmentální aktivity začaly hledat další formy svého působení.

gabi.haj@gmail.com

HÁJKOVÁ, G. *Ekologie, ochranáři a environmentální problematika v Brně v 2. pol. 80. let 20. století*. Brno: Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Historický ústav, 2011. 85 s., 17 s. příloh. Vedoucí diplomové práce prof. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Kateřina Hošková

Katedra environmentálních studií, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Analýza sporu o zrušení zahrádkářských kolonií v centru Brna

Případová studie se zabývá sporem o rušení zahrádkářských kolonií v centru města Brna. Aktéry sporu jsou úředníci magistrátu, občanská sdružení, ekologické organizace, biologové a další. Jejich představy o využití těchto ploch jsou pozadím konfliktu. Cílem práce je popsat argumenty pro/proti rušení kolonií jednotlivými aktéry a zjistit, zda je možné kompromisní řešení.

Práce obsahuje tři části: v první přibližují současné trendy v koncepcích urbanizace se zaměřením na současný stav a možné perspektivy města, v teoretické části se zabývám krajinně-ekologickým, historickým, obecně vědeckým a sociologicko-environmentálním kontextem a v empirické části je dán prostor argumentům jednotlivých účastníků sporu a hledání řešení.

Z výsledků kvalitativního výzkumu vyplývá, že část aktérů je pro zachování současných kolonií, zatímco druhá část pro rušení. Kompromisnímu řešení brání skutečnost, že aktéři argumentující ve prospěch rušení nejsou nakloněni novým trendům a inovativním způsobům v nahlížení této části městské zeleně. Obě strany konfliktu považují komunikaci s druhou stranou za komplikovanou a jejím průběhem jsou unaveni. Z výzkumu ale také vyplývá, že kompromisní řešení možné je.

kateri@seznam.cz

HOŠKOVÁ, K. *Analýza sporu o zrušení zahrádkářských kolonií v centru Brna*. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra environmentálních studií, 2011. 88 s., 5 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Mgr. Pavel Klvač.

Ing. Lukáš Chladil

Ústav zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství, Agronomická fakulta,
Mendelova univerzita v Brně

Biodiverzita vybraných bioindikačních skupin bezobratlých v oblasti Holáseckých jezer

Prioritou diplomové práce bylo shromáždit informace o výskytu a druhové rozmanitosti indikačně významných skupin bezobratlých na území přírodní památky Holásecká jezera. Jednalo se o čeleď střevlíkovití (*Carabidae*), která byla chytána do zemních formaldehydových pastí se stříškou. Dále o řád vážky (*Odonata*), který byl loven pomocí smýkadla. Doplnkově bylo prováděno druhové složení denních motýlů a také zastoupení bezobratlých vázaných na zemský povrch.

Z epigeické fauny bezobratlých jsou v pozorované oblasti eudominantní skupinou brouci, sekáči a blanokřídlí. Z 1906 brouků pařilo 809 jedinců čeledi *Carabidae*, zařazených do 28 druhů. Z tohoto počtu bylo 56,6 % adaptabilních druhů, 42,9 % eurytopních a pouhých 0,5 % reliktních.

Doplnkové pozorování motýlů nám odhalilo 10 druhů, které lze zařadit do skupiny běžných motýlů, převážně zemědělské krajiny. Vážky zde mají relativně hojné zastoupení. Determinováno bylo 17 taxonů, včetně vzácné vážky bělořitné (*Orthetrum albistylum*).

Závěrem lze říci, že PP Holásecká jezera se v současné době jeví jako nestabilní, člověkem ovlivněná lokalita. Revitalizace a potlačení negativního působení člověka jsou tedy v této lokalitě nezbytné.

chladil.lukas@seznam.cz

Ing. Markéta Kalová

Ústav zemědělské, potravinářské a environmentální techniky, Agronomická fakulta,
Mendlova univerzita v Brně

Možnosti využití bráněnky *Hermetia illucens* pro zpracování biologických odpadů

Práce byla napsána s cílem zpracovat v podmínkách naší republiky nové neznámé téma. Cílem bylo zjistit, zda jsou larvy *Hermetia illucens* použitelné pro konzumaci biologicky rozložitelných odpadů (dále jen BRO) nejen v zahraničních podmínkách subtropického pásu, ale i v podmínkách Jihomoravského kraje. Vlastností řešeného hmyzu, známého především jako forenzního indikátoru, která je z pohledu odpadového hospodářství výhodná, je nepreference konzumovaného materiálu z hlediska původu. Není tedy nutné odlišovat materiál rostlinného či živočišného původu, jak to vyžadují postupy kompostování i zpracování na bioplyn.

V rámci práce jsou řešeny i možné bariéry a rizika využívání *Hermetia illucens* v odpadovém hospodářství. Prostřednictvím pokusů bylo zjištěno, že ideální teplota prostředí pro efektivní konzumaci BRO je 21 °C, vyjádřeno v číslech: za této teploty 800 larev, tj. cca 100 g hmyzu, zkonzumuje 1 kg BRO týdně. Díky použití klimaboxu a voliéry se podařilo rozmnožení hmyzu, o čemž svědčí přítomnost 3,5krát většího počtu dospělých jedinců po ukončení experimentu než dovezených larev. Touto diplomovou prací je tedy potvrzena existence možnosti dalšího způsobu snižování množství BRO ukládaného na skládky v podmínkách Jihomoravského kraje.

marketakalova@gmail.com

KALOVÁ, M. *Možnosti využití bráněnky *Hermetia illucens* pro zpracování biologických odpadů.* Brno: Mendlova univerzita v Brně. Agronomická fakulta. Ústav zemědělské, potravinářské a environmentální techniky, 2011. 64 s., 6 s. příloh. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. Marie Borkovcová, Ph.D.

Ing. Veronika Kasalová

Ústav aplikované a krajinné ekologie, Agronomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Změny krajinné struktury a jejich příčiny

Diplomová práce podává ucelený obraz o krajině Moravských Bránic od poloviny 18. století do konce 20. století, v porovnání s dnešní situací. Práce je zaměřená na popis krajiny v jednotlivých obdobích druhého vojenského mapování a dále na analýzy změn využití ploch od poloviny 18. století do současnosti, které dává do spojitosti s tehdejším společenským vývojem.

Podkladem pro tuto práci byly mapy druhého vojenského mapování, základní mapa ČR z roku 1950 a digitální letecký snímek z roku 2010. Z nich bylo nutné vytvořit datové vrstvy pro zpracování v GIS. V několika krocích bylo provedeno georeferencování, převedení do používaného souřadného systému (v programu ArcGIS 10) a poté digitalizace u všech tří map. Pro porovnání byla vytvořena i vrstva současného využití krajiny. Sledovány jsou základní kategorie – lesní porosty, orná půda, trvalé travní porosty, vodní plochy, vinice a zastavěné plochy.

A v čem je tato krajina jedinečná pro mne osobně? Krajina, kterou zde popisuji, je místem, kde jsem se narodila, je mým domovem. A ať mě vítr zaneše kamkoliv, vím, že se sem budu vždycky velmi ráda vracet.

veronika.kasalova@googlemail.com

Ing. Nela Kubátková

Ústav chemie a technologie ochrany životního prostředí, Fakulta chemická, VUT Brno

Analýza sacharidů a markerů spalování dřeva v atmosférických aεροsolech

Práce se zabývá analýzou sacharidů a markerů spalování dřeva a biomasy v atmosférickém aerosolu ve velikostní frakci PM_{2,5}. Teoretická část se zaměřuje na obecnou charakteristiku atmosférických aerosolů, jejich vliv na životní prostředí a zdraví a na metody analýzy vybraných sloučenin. V experimentální části byly optimalizovány podmínky společné analýzy vybraných sloučenin. Byla srovnána dvě derivatizační činidla (MSTFA a BSTFA), vliv přísavku a objemu rozpouštědla při derivatizaci a doba derivatizace. Dále bylo vybráno vhodné rozpouštědlo pro společnou extrakci analyzovaných sloučenin a byly optimalizovány/ověřeny podmínky GC/MS analýzy.

Optimalizovaná metoda byla poté použita pro analýzu sacharidů a markerů spalování dřeva a biomasy v reálných vzorcích, odebíraných na Ústavu analytické chemie AV ČR, ve všech ročních obdobích roku 2010 a v zimě roku 2011. Koncentrace analyzovaných sloučenin byly porovnány během jednotlivých období. Anhydridy monosacharidů a markery spalování dřeva dosahovaly nejvyšších koncentrací v zimním období a na podzim. Nejvyšší koncentrace alditolů byly detekovány na podzim, monosacharidy a disacharidy dosahovaly nejvyšších koncentrací na jaře a v létě.

xckubatkova@fch.vutbr.cz

KUBÁTKOVÁ, N. *Analýza sacharidů a markerů spalování dřeva v atmosférických aεροsolech.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta chemická. Ústav chemie a technologie ochrany životního prostředí, 2011. 94 s. Vedoucí diplomové práce RNDr. Pavel Mikuška, CSc.

Mgr. Jan Labohý

Katedra environmentálních studií, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Environmentální politika a klimatické politiky evropských měst: Případová studie Úmluvy starostů a primátorů

Práce zkoumá jev městských klimatických politik v Evropě. Zaměřuje se na nadnárodní síť měst, které propojují města se zájmem o klimatické politiky a podporují je v jejich snahách. Z těchto sítí vybírá práce Úmluvu starostů a primátorů jako nejdynamičtějšího a nejatraktivnějšího představitele tohoto jevu v prostředí Evropy.

Výzkum se zaměřuje na obecné i praktické fungování této sítě a na situaci v České republice. Teoretický výzkum je doplněn o konkrétní příklady aktivit partnerských měst města Brna a členských měst Úmluvy Kaunasu, Rennes, Stuttgartu a Utrechtu, s dodatečným příkladem města Kodaně. Na základě analýzy fungování Úmluvy starostů a primátorů pomocí principů environmentálních politik a zjištění vědy o změně klimatu pak práce prezentuje deset návrhů na zlepšení fungování sítě.

V diskuzní části přichází práce s několika možnými motivy nezájmu českých měst o členství v Úmluvě starostů a primátorů a zvažuje další trendy v evropských městských klimatických politikách. Na závěr se pak pokouší propojit téma práce s mediálními teoriemi Marshalla McLuhana.

labohy@mail.muni.cz

LABOHÝ, J. *Environmentální politika a klimatické politiky evropských měst: Případová studie Úmluvy starostů a primátorů*. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra environmentálních studií, 2010. 103 s., 7 s. příloh. Vedoucí diplomové práce RNDr. Yvonna Gaillyová, CSc.

Mgr. Ing. Kristýna Novotná

Katedra environmentálních studií, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Ekologická lokalizace v malých městech Jihomoravského kraje: případová studie vybraných ekonomických subjektů

Príspevek se zabývá ekonomickou lokalizací v malých městech Jihomoravského kraje. Úroveň ekonomické lokalizace ve dvou modelových městech, Letovicích a Tišnově, zkoumá pomocí jejího indikátoru – lokálního multiplikátoru 3 (LM3). Teoretická část práce se soustředí na malá města obecně, na problematiku (ekonomické) globalizace a na alternativu vůči ekonomické globalizaci – ekonomickou lokalizaci. Ekonomická lokalizace je spojena s podporou lokálně vlastněných podniků, které využívají lokální zdroje, zaměstnávají lokální obyvatele a slouží primárně lokálním spotřebitelům. Ve spojitosti s ekonomickou lokalizací je představen kvantifikátor její úrovně LM3. Empirická část práce obsahuje analýzu vybraných malých měst a samotný výpočet lokálního multiplikátoru pro městské úřady Letovice a Tišnov.

Vypočítat hodnotu LM3 se v případě Tišnova a Letovic nepodařilo. Přesto bylo možné zkoumaná města porovnat na základě výsledků LM2. U obou měst byla výsledná hodnota překvapivě stejná – 1,64. Výsledné číslo je poměrně vysoké, z čehož se dá usuzovat, že chování, ať již vědomé, či nevědomé, městských úřadů Tišnova a Letovic významnou měrou podporuje lokální ekonomiku. Podpora lokalizace ekonomiky v malých městech může být jedním ze způsobů, jak se na lokální úrovni vyrovnat s problémy, které přináší globalizace ekonomiky.

kristyna.novotna@mendelu.cz

NOVOTNÁ, K. Ekologická lokalizace v malých městech Jihomoravského kraje: případová studie vybraných ekonomických subjektů. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra environmentálních studií, 2011. 65 s., 10 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Mgr. Eva Fraňková.

Ing. Lucie Novotná

Ústav zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství, Agronomická fakulta,
Mendelova univerzita v Brně

Výskyt a druhové zastoupení řádu brouci (Coleoptera) ve vápencovém lomu a vyhodnocení okrajového efektu

Práce je zaměřena na výskyt a druhové zastoupení střevlíkovitých brouků (*Carabidae*, *Coleoptera*) ve vytěženém vápencovém lomu na Hádech u Brna. Výzkum probíhal ve vegetačním období od dubna do října v letech 2009 a 2010. K odchytu brouků byly využity zemní pasti, které byly uloženy na jednotlivých terasách lomu. Výběr obsahu pastí byl uskutečňován v měsíčním intervalu. U získaného materiálu byly určovány synekologické charakteristiky, index komunity střevlíkovitých a příslušnost druhů k bioindikačním skupinám.

Celkem bylo odchyceno 462 střevlíků (43 druhů). Velké množství druhů bylo nalezeno na stanovišti s vegetačním pokryvem v těsné blízkosti obdělávaného zemědělského pozemku – 441 jedinců (39 druhů). Naopak v samotném lomu bylo zjištěno jen minimální množství střevlíkovitých brouků – 21 jedinců (11 druhů).

Za významné je považováno zjištění chráněných druhů. Na okraji lomu byly nalezeny druhy *Brachinus crepitans*, *Brachinus explosens* (ohrožené druhy uvedené ve vyhlášce č. 395/1992 Sb.) a *Ophonus sabulicola* (téměř ohrožený druh zařazený do červeného seznamu). Na terasách lomu byly zaznamenány *Cylindera germanica* (zranitelný druh podle červeného seznamu) a *Cicindela sylvicola* (chráněný druh jako ohrožený dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.).

novotna.lucie@seznam.cz

NOVOTNÁ, L. *Výskyt a druhové zastoupení řádu brouci (Coleoptera) ve vápencovém lomu a vyhodnocení okrajového efektu*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. Agronomická fakulta. Ústav zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství, 2011. 46 s., 16 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Dr. Ing. Pavla Štátná.

Ing. Bc. Anna Pořízková

Katedra regionální ekonomie a správy, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita

Geoparky – nástroj udržitelného rozvoje cestovního ruchu (případová studie Moravský kras)

Práce se zabývá možností vytvoření geoparku na území Moravského krasu a Boskovicka. Geopark je jedním z nových trendů v oblasti udržitelného rozvoje cestovního ruchu. Je příkladem pozitivního a komplexního přístupu k udržitelnému cestovnímu ruchu, a nabízí tak nové možnosti rozvoje i ochrany území současně.

Na rozsáhlou teoretickou část, která zasazuje problematiku geoparků do kontextu udržitelného rozvoje, navazuje případová studie. Kompletní návrh projektu potenciálního geoparku na území Moravského krasu a jeho okolí zahrnuje volbu vhodné organizační struktury řídicího orgánu a finanční zajištění geoparku, stejně jako výčet jeho možných informačních, interpretačních a výzkumných aktivit, možnosti rozvoje geoturismu a zhodnocení potenciálu geoparku pro udržitelný rozvoj území.

Práce představuje první komplexní zpracování problematiky geoparků a geoturismu v českém prostředí. Praktickým přínosem jsou konkrétní návrhy opatření nutných pro realizaci konceptu Geoparku Moravský kras. Návrhy lze navíc zevšeobecnit a využít i v jiných podmínkách. Mohou se tak stát vodítkem pro další území aspirující na titul národní geopark nebo mohou být inspirací již existujícím geoparkům.

anny.porizkova@seznam.cz

POŘÍZKOVÁ, A. *Geoparky – nástroj udržitelného rozvoje cestovního ruchu (případová studie Moravský kras)*. Brno: Masarykova univerzita. Ekonomicko-správní fakulta. Katedra regionální ekonomie a správy, 2011. 82 s., 6 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Ing. Martin Šauer, Ph.D.

Mgr. Aleš Procházka

Katedra sociální pedagogiky, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita

Ekologické a environmentální znalosti žáků základních škol

Tématem diplomové práce jsou ekologické a environmentální znalosti žáků 8. a 9. tříd ZŠ Olbramovice a ZŠ Bartuškova v Třebíči. Jsou to právě jedinci v období puberty, kteří vývojově dospívají v plně samostatné a psychicky zralé jedince, a je tak u nich předpoklad, že své doposud nabyté vědomosti použijí pro převod do své vlastní hodnotové orientace a že je začnou osobně praktikovat.

Cílem práce bylo tedy zmapování způsobu zpracování Školních vzdělávacích programů (ŠVP) základních škol účastnících se na projektu, respektive průřezového tématu Environmentální výchova (EV), a zároveň zjištění ekologických a environmentálních znalostí jejich žáků a jejich následné porovnání a zhodnocení v návaznosti na zpracování průřezového tématu EV ve ŠVP. Prostředkem ke zjištění výše uvedených cílů byla důkladná analýza vybraných částí ŠVP a použití strukturovaného dotazníku předloženého žákům, kterým byly zjišťovány jejich znalosti.

Výzkum potvrdil všeobecně přijímaný předpoklad, že čím lépe je průřezové téma ŠVP zpracováno, tím jeho lepší znalosti žáci vykazují. To může vedení některých škol, které doposud zpracování ŠVP pojmají jen jako nutné zlo, přesvědčit o jeho užitečnosti při jeho kvalitním a důkladném zpracování.

ales.prochazka@email.cz

PROCHÁZKA, A. *Ekologické a environmentální znalosti žáků základních škol*. Brno: Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra sociální pedagogiky, 2010. 85 s., 10 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Ing. Aleš Máchal.

Ing. arch. Jiří Šerek

Ústav navrhování, Fakulta architektury, Vysoké učení technické v Brně

Voda ve veřejném prostoru Starého Brna

Cílem práce je navrátit vodu do veřejných prostorů nejstarší městské čtvrti Staré Brno a připomenutím zaniklého Svrateckého náhonu podpořit obnovu genia loci této charakteristické části města. Návrh je zaměřen na efektivní hospodaření s dešťovou vodou v podobě vytvoření lineárních vodních prvků, úzce propojených se stávající i nově vzniklou urbanistickou strukturou. Srážková voda bude sloužit k užitkovým i rekreačním účelům. Kopírování přesné historické stopy náhonu není smyslem návrhu.

Vodní nádrže se skládají z podzemní a nadzemní části, přičemž nadzemní část je ztvárněna jako městský vodní prvek, podzemní nádrž bude mít retenční funkci. Veřejné prostory kolem kanálů fungují jako pěší zóny. Návrhy budov reagují na současnou urbanistickou strukturu a dopravní situaci.

V rámci diplomové práce byly zpracovány urbanistické studie Mendlova náměstí a lokalit bývalých výrobních areálů Kras a Rybářská. Součástí projektu je i vytipování dalších vhodných území.

jiriserek@gmail.com

Mgr. Jan Skalík

Katedra sociologie, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova

Čím poslanci zelenají? Faktory ovlivňující politiku životního prostředí

Poslanecká sněmovna je v novém tisíciletí oproti devadesátým letům výrazně méně nakloněná životnímu prostředí. Dokládá to srovnání 156 hlasování z období let 1994 až 2010 z hlediska příznivosti pro životní prostředí. Soubor těchto hlasování byl od roku 1994 průběžně hodnocen experty na environmentální politiku z neziskových organizací.

Jednoznačně nejsilnější a zároveň z hlediska příznivosti hlasování s ostatními nejvíce provázanou charakteristikou je příslušnost k parlamentnímu klubu. Na základě srovnání SZ a ODS lze totiž téměř úplně vysvětlit, proč v Poslanecké sněmovně hlasují pro životní prostředí častěji ženy a zástupci moravských krajů.

Obecně lze také říci, že s rostoucí poslaneckou úspěšností v pravicových stranách se poji pro přírodu nepříznivé hlasování. Ve stranách politického středu a levice je to ale jinak: „zelené“ hlasování se v nich totiž naopak často váže s poslaneckým úspěchem.

Pro životní prostředí hlasují častěji starší poslanci a ti, kteří vstoupili do sněmovny dříve. Zatímco inženýrský titul souvisí s horším vztahem k životnímu prostředí, humanitní vzdělání se asociuje s jeho lepší podobou. Pokud je poslanec na hlasování o životním prostředí často nepřítomný, při své přítomnosti hlasuje ve prospěch životního prostředí méně často.

skalik@mail.muni.cz

Ing. Veronika Sklenářová

Ústav nábytku, designu a bydlení, Dřevařská a lesnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Aplikace původních dřevěných okenních ráků do tvorby nových produktů úložného a odkládacího nábytku

Práce představuje postup výroby odkládacího a úložného nábytku, který je zhotovený z již vyhozených okenních ráků. Zabývá se využitím odpadu k tvorbě funkčního nábytku s určitou užitnou funkcí a usiluje o zájem cílové skupiny. Práce slouží jako návod, jak si s minimem prostředků, jen vynaložením vlastní síly, vyrobit úložný a odkládací prvek. Uvádí vývoj produktu od výběru materiálu přes technologii výroby až po konečné zhotovení produktu. Zahrnuje názornou fotografickou dokumentaci reálného výrobku.

Jednotlivé kapitoly obsahují postupné zpracování okenních ráků, návrh, rozměry, čištění materiálu a montáž. Ukazují, jak jednoduše sestavit skelet jen s pomocí základního nářadí.

Při výrobě podobného produktu se každý může realizovat dle vlastního zájmu. Výrobek lze sestavit jen z odpadního materiálu, je tedy méně náročný na finanční náklady. Více pracná je samotná výroba produktu, musí se počítat s časem, který je třeba do tvorby produktu investovat. Odměnou za takto strávený čas je požitek a nadšení z práce, do které můžeme vložit kousek sebe. Dalším přínosem je vědomí, že jsme pomohli odlehčit přírodě od odpadků či plodin z likvidace.

sklever@seznam.cz

SKLENÁŘOVÁ, V. *Aplikace původních dřevěných okenních ráků do tvorby nových produktů úložného a odkládacího nábytku.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Dřevařská a lesnická fakulta. Ústav nábytku, designu a bydlení, 2011. 62 s., 1 s. příloh. Vedoucí diplomové práce prof. Ing. Štefan Schneider, Ph.D.

Mgr. Milan Skoupý

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Krajinný ráz údolí řeky Loučky a jeho proměny

V České republice se nacházejí místa, která svou výjmečností vyčnívají z okolního prostoru, a přitom nejsou dodnes chráněna odpovídajícím způsobem. Posouzení, zda tomu tak je i v údolí řeky Loučky, je účelem této práce.

V tomto případě se nabízela možnost vyhlášení přírodním parkem. Za pomoci metodik od autorů Bukáčka, Matějky a Laciny proběhlo hodnocení tohoto území, které pomohlo pochopit komplexitu celého prostoru. Jedním ze způsobů, jak toho docílit, je porovnání současného stavu krajiny s projekcemi zachycenými ve vojenském mapování a srovnání s historií tohoto území. V návaznosti na to pak zhodnocení zdejších dominant kulturního i přírodního rázu. Pro dokreslení zdejší oblasti je zde nastíněn *genius loci* tohoto údolí.

Při závěrečném posouzení nebyla opomenuta rizika a ohrožení, související s tímto prostorem a jeho možným vývojem v budoucnosti. Po zvážení všech faktů bylo údolí řeky Loučky shledáno za vhodné území pro zřízení přírodního parku, poněvadž nejvyšší hodnotou lokality je samotný krajinný ráz. Ten je sám o sobě jedinečný díky pestré paletě jednotlivých význačných míst, událostí a faktorů působících v harmonii a jednotě.

208313@mail.muni.cz

SKOUPÝ, M. *Krajinný ráz údolí řeky Loučky a jeho proměny*. Brno: Masarykova univerzita. Přírodovědecká fakulta. Geografický ústav, 2011. 77 s., 13 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jarmila Burianová, Ph.D.

Mgr. Jana Šlancarová

Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Vliv heterogenity krajiny na složení lokálních společenstev: Motýli ve stepních rezervacích jižní Moravy

Proměny naší krajiny spjaté s intenzifikací hospodaření se promítají i do úbytku druhového bohatství motýlů. Jednou z opomíjených příčin byla homogenizace krajiny, daná scelením dříve drobných pozemků.

Sledovala jsem vliv heterogenity krajiny na složení společenstev motýlů v izolovaných stepních rezervacích. V letech 2000–2004 byla ve 38 rezervacích jižní Moravy sledována početnost jednotlivých druhů motýlů. Souběžně bylo digitalizováno složení biotopů v rezervacích a v jejich kruhových obvodech (100 m, 500 m, 1000 m). Poté byl statisticky analyzován vliv různých měřítek kompoziční (diverzita biotopů) a strukturní (počet plošek biotopů, délka obvodů) heterogenity krajiny na motýly.

Rezervace v heterogenní krajině hostí vyšší počet druhů. V různých vzdálenostech od rezervace se projevuje různý vliv kompozičních a strukturních proměnných. Faunu rezervací ovlivňuje diverzita stanovišť v blízkém a členitost krajiny ve vzdálenějším okolí. Mobilnější ohrožené druhy spíše najdeme v rezervacích v členitější krajině, v rezervacích v homogenní krajině přežily jen druhy schopné přežít na malých plochách. Jakékoli zvýšení heterogenity krajiny prospěje její biologické rozmanitosti.

slancaro@gmail.com

ŠLANCAROVÁ, J. *Vliv heterogenity krajiny na složení lokálních společenstev: Motýli ve stepních rezervacích jižní Moravy*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Přírodovědecká fakulta. Katedra zoologie, 2011. 62 s., 22 s. příloh. Vedoucí diplomové práce doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D.

Mgr. Martina Sojneková

Ústav botaniky a zoologie, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Sekundární sukcese na opuštěných polích v pahorkatině jižní Moravy

Diplomová práce se zabývá sukcesí vegetace na opuštěných polích v teplé a suché oblasti jižní Moravy pomocí metody space-for-time substitution. Na základě leteckých snímků byla vybrána sukcesně různě stará opuštěná pole na lokalitách Pavlovské vrchy, Pouzdřanská step a Dunajovické vrchy, na kterých bylo v letech 2007–2009 zapsáno 182 fytoocenologických snímků. Analýzami byla porovnávána data týkající se druhového složení, charakteristik vegetace a proměnných prostředí.

Sukcesní stáří představovalo jeden z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících rostlinná společenstva. S přibývajícím věkem opuštěných polí místy významně vzrostl počet druhů i jejich pokryvnosti, zatímco počet archeofytů na všech studovaných lokalitách poklesl. Počet vytrvalých rostlin se s dobou uplynulou od opuštění pole zvyšoval. Podíl anemochorních druhů v průběhu sukcese postupně klesal a současně vzrůstal podíl zoochorních druhů. V sukcesně mladších stadiích vegetace převládaly ruderalní a plevelové druhy, a naopak v pokročilejších sukcesních stadiích druhy suchých trávníků. Na nejdéle opuštěných polích se vyvinula druhově bohatá a ochránářsky hodnotná travinná společenstva svazu *Cirsio-Brachypodium pinnati*.

sojnekova@mail.muni.cz

SOJNEKOVÁ, M. *Sekundární sukcese na opuštěných polích v pahorkatině jižní Moravy*. Brno: Masarykova univerzita. Přírodovědecká fakulta. Ústav botaniky a zoologie, 2011. 63 s., 27 s. příloh. Vedoucí diplomové práce prof. RNDr. Milan Chytrý, Ph.D.

Mgr. Jana Unčovská

Katedra environmentálních studií, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Bio-bedýnky versus bio-košíky: charakteristiky spotřebitelů biopotravin

Práce se zaměřuje na environmentální souvislosti nakupování biopotravin. První část je věnována popisu systému bedýnek a výhodám i nevýhodám, který tento systém přináší všem zainteresovaným subjektům. Bedýnkou se rozumí pravidelný systém dodávky lokální zeleniny, převážně bio zeleniny. Nákup bio bedýnek je vztažen k teoretickým konceptům odrážejícím proměny konzumního chování v moderní společnosti a k jejich dopadu na životní styly. Konkrétně se opírá o texty Bella, Baumana, Lipovetského a Librové.

Jádrem práce je analýza hloubkových rozhovorů sesbíraných na podzim 2010 mezi brněnskými spotřebiteli – bedýnkáři. Výzkum je postaven na kvalitativní metodologii a analýza rozhovorů využívá principy zakotvené teorie.

Za nejvýznamnější zjištění můžeme pokládat nízkou míru reflexe, kterou spotřebitelé v souvislosti s nákupem bedýnky vykazují, spojenou s nízkou informovaností o biopotravinách i ekologickém zemědělství. Ukazuje se, že uvědomělý spotřebitel je stále spíše ideálem a i reálný nákup biopotravin podléhá reklamě a módním tlakům na zdravý život. Přesto však nacházíme u bedýnkářů prvky dobrovolné i záměrné skromnosti a určitý stupeň omezení spotřeby.

janaunca@gmail.com

UNČOVSKÁ, J. *Bio-bedýnky versus bio-košíky: charakteristiky spotřebitelů biopotravin*. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra environmentálních studií, 2011. 64 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Zbyněk Ulčák, Ph.D.

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání

Lipka je jednou z největších a nejstarších organizací v České republice, které se věnují environmentální výchově a vzdělávání dětí i dospělých. Zpočátku se orientovala především na výukové programy pro školy, kroužky pro děti a vzdělávání učitelů. Postupem času rozšířila své aktivity o vysokoškolskou výuku, kluby pro dospělé, ekologické poradenství, osvětové akce pro veřejnost či o tvorbu koncepčních materiálů pro Jihomoravský kraj. Lipku na jejích pěti pracovištích, Lipové v Pisárnkách, Rozmarýnku v Jundrově, Jezírku v Bílovicích nad Svitavou, Kamenné na Starém Brně a Rychtě v Krásensku na Dražanské vrchovině, denně navštěvují stovky zájemců o vzdělávání.

Na vzdělávání dospělých se zaměřuje **Kamenná**, nejmladší pracoviště Lipky. Kamenná má statut fakultního zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a spolupracuje také s dalšími fakultami a jinými vysokými školami. Rozvíjí systém vzdělávání pedagogů, a to od dlouhodobého specializačního studia pro koordinátory environmentální výchovy ve školách přes komplexní semináře o průřezovém tématu Environmentální výchova až po jednotlivé tematicky zaměřené exkurze a semináře pro učitele různých oborů na všech stupních škol. Poskytuje poradenství, jak zapracovat environmentální témata do výuky i provozu školy.

Lipka je oporou a útočištěm učitelům, studentům učitelských oborů, dětem a jejich rodičům, ale i jakýmkoli jiným zájemcům o environmentálně odpovědnější přístupy nejen k vlastnímu životu. Kompletní nabídku jednodenních i pobytových výukových programů, kroužků, táborů i akcí pro veřejnost najdete na internetových stránkách www.lipka.cz, prostřednictvím kterých můžete zakoupit i řadu publikací a výukových pomůcek, jež vydává Ediční centrum Lipky.

Studenti pro Jihomoravský kraj 2011

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě,
krajině a environmentálně příznivém životním stylu

Editor: Jan Trávníček

Redakční úpravy: Lucie Krejčí, Aleš Máchal

Foto na titulu a grafická úprava: Jiří Kaláček

Vydala Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání

Lipová 20, Brno, www.lipka.cz

Brno 2011

40 stran

Vytištěno na recyklovaném papíře.